

מה בין שפה ומחשבה במשפחה הלשונית האפרו-אסייתית?

ד"ר לטיציה צרקווליני

מרצה בחוג ללשון העברית ולבלשנות שמית, הקימה את סדנת השפות, קוגניציות ותרבויות האפרו-אסייתיות באוניברסיטת תל אביב

בין שפה למחשבה ממצרים הפרעונית לימינו

צבע-מרחב-זמן:

צבע, מרחב וזמן מייצגים שלושה תחומי חוויות אוניברסאליים, אבל הם נתונים לשינויים ניכרים בין שפות ובין תרבויות. בהרצאתה תראה ד"ר צ'רקווליני את הקשר בין שפה ומחשבה במשפחה הלשונית האפרו-אסייתית, לאור מגעים היסטוריים וקשרים גנטיים. שני מודלים תרבותיים היו דומיננטיים באפריקה ובמזרח התיכון בתקופות קדם: אלו של מצרים ודרום מסופוטמיה. ההרצאה תתחיל עם הבחנות תרבותיות ולשוניות על שימוש במושגי הצבעים הבסיסיים ורוחות השמים במצריים העתיקה, בשומר-אכד-בבל, בעברית מקראית ובערבית קלאסית. לאחר מכן, ייבחנו שפות מדוברות שמתועדות מעבודות שטח וחושפות משמעויות סימבוליות זהות והשפעות היסטוריות ותרבותיות בין ערבית בדווית של הנגב (עזאזמה), מצרית עתיקה, מהרי (שפה דרום ערבית חדשה אשר מדוברת בתימן ועומן). כך לדוגמא משתמשים שבט אל-צאניע (בדווים בנגב) ושבט ג'באלי של מנזר סנטה-קתרנה בסיני ברוחות השמים ובציוני דרך גיאוגרפיים מקומיים כנקודות כיווניות מרחבית, במיוחד בכיוון זרימת הנהר המקומי. גם תרבויות אפרו-אסייתיות מודרניות משייכות חשיבויות שונות לרוחות השמים, ומקשרות אותן גם לביטויי זמן. כך תחשוף הרצאה מדוע בשפות מצריות ושמיות העבר הוא קדימה (ק-ד-מ). מחקר שדה מראה שדוברים מבוגרים של ערבית בדווית מסמנים דקדוקית את המערך ההדדי של ישויות במרחב לאורך ציר זהה. זהו חלק מהעבודה של הסדנה לשפות, קוגניציות ותרבויות אפרו-אסייתיות, שמראה שהיסטוריה קדומה עדיין חיה, מועשרת בשפה וחרוטה במחשבה.

Canaanite goddess in Egyptian style, Lachish, 1200-1130 BCE, gold, Israel Antiquities Authority, The Israel Museum, Jerusalem

ההרצאה תתקיים ביום ג' 16 במרץ 2021 בשעה 18:00

כחלק מסדרת ההרצאות "לפרוץ את תחומי המחקר, הידע וההוראה!" במסגרתה חוקרות וחוקרי בה"ס פורצים דרכים חדשות במחקרים בארכיאולוגיה, בהיסטוריה, בלשון, במקרא ובפילוסופיה

<https://us02web.zoom.us/j/81136935687>

